

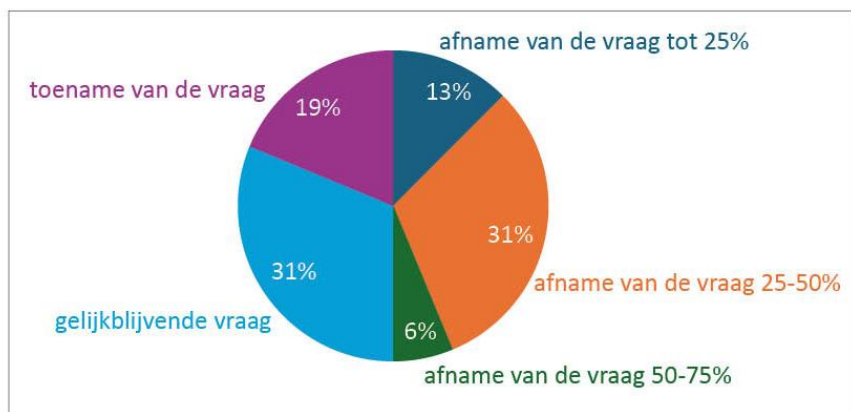
Isolatiesector nog steeds in zwaar weer; met name bij spouwmuurisolatie in huizen

Rapportage over inventarisatie isolatiesector door NVDE en VENIN Isolerend Nederland
20 januari 2026

De Nederlandse isolatiesector bevindt zich in zwaar weer. De helft van de bedrijven meldt dat de vraag naar isolatiemaatregelen in de eerste helft van 2025 verder is afgenomen, boven op de grote terugval in 2024. Verschillende ontwikkelingen, zoals het overheidsbeleid over vleermuizen, hebben geleid tot een sterke terugval in de particuliere markt, met name bij spouwmuurisolatie. Dit blijkt uit een inventarisatie onder isolatiebedrijven, uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) en VENIN Isolerend Nederland.

Vraag naar isolatie is afgenomen

De vraag naar isolatieprojecten is in de eerste helft van 2025 bij de helft van de isolatiebedrijven afgenomen, bij een derde zelfs met meer dan een kwart.

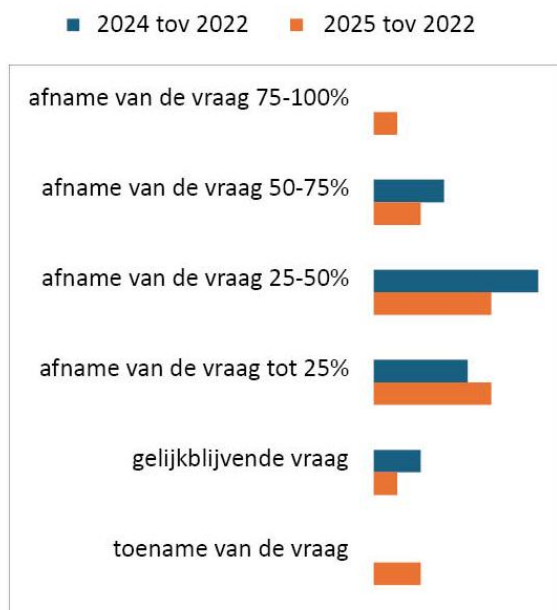

Figuur 1: De vraag naar isolatieprojecten is in de eerste helft van 2025 afgenomen

Deze daling in de eerste helft van 2025 volgt op de al zeer forse marktkrimp in 2024 ten opzichte van 2022.

Afname 2025 komt bovenop terugval in 2024

Vraagafname in de isolatiesector speelt al enkele jaren. Vooral in 2024 viel de vraag fors terug. Vrijwel alle bedrijven ervoeren dat jaar een afname van de vraag; geen enkel bedrijf rapporteerde groei. Uit deze inventarisatie blijkt dat de daling doorzet in de eerste helft van 2025. Slechts enkele bedrijven weten de dalende trend te keren.

Figuur 2: Bedrijven melden afname van de vraag naar isolatiemaatregelen in 2024 en 2025, tov 2022

Deze cijfers uit de recente inventarisatie zijn in lijn met een eerdere [NVDE-inventarisatie](#) in 2024. Toen bleek dat ongeveer twintig procent van de isolatiebedrijven de vraag in de eerste drie kwartalen van 2024 met meer dan de helft zag dalen, en nog eens twintig procent had een kwart tot de helft minder vraag. Voor spouwmuurisolaties daalde het aantal aanvragen in die periode zelfs met zeventig procent.

Vooraf spouwmuurisolatie getroffen

De grootste afname is zichtbaar bij spouwmuurisolatie, en dan met name bij particuliere woningen: Driekwart van de isolatiebedrijven in deze sector geeft aan dat de vraag hiernaar in de eerste helft van 2025 is gedaald. Uit de 2024-inventarisatie bleek ook al dat de spouwmuurisolatiesector in zwaar weer zat. Het aantal aanvragen voor spouwmuurisolatie daalde in de eerste drie kwartalen van 2024 zelfs met zeventig procent.

Bij dakisolatie geeft bijna de helft van de bedrijven aan dat zij te maken hebben met een afname van de vraag bij particuliere woningen in de eerste helft van 2025.

Oorzaken terugval

Bedrijven noemen onzekerheden in het beleid gericht op de verduurzaming van woningen en gebouwen als oorzaken van de terugval en melden dat woningeigenaren hierdoor terughoudend worden. Als isolatiebedrijven wel een toename zagen, benoemden zij meestal dat dit te danken was aan subsidieregelingen.

Vleermuizenbeleid veroorzaakt verdere terugval spouwmuurisolatie

81 procent van de bedrijven wijten de stagnerende vraag met name aan het beleid voor de bescherming van vleermuizen. Zij lopen tegen beperkingen aan vanwege de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. De helft noemt ook beperkingen vanwege andere beschermde dieren (zwaluwen, huismussen en meer). Driekwart loopt er tegenaan dat er verschillen bestaan tussen provincies in de uitleg of uitvoering van het beleid rond vleermuizen.

Ontslagen

De dalende vraag heeft gevolgen voor het personeel. Bij het merendeel van de bedrijven worden er minder tijdelijke contracten verlengd dan voorheen. Sommigen geven aan helemaal geen tijdelijke contracten meer te kunnen verlengen. Ongeveer een kwart van de bedrijven moet ook vast personeel ontslaan of denkt dat dit binnenkort zal moeten. Een enkel bedrijf vreest voor faillissement.

Zorgen over de toekomst

Bijna alle bedrijven maken zich zorgen over de toekomst. Een deel geeft aan dat zij gedwongen zijn om hun werkzaamheden te verbreden omdat ze nu al een paar jaar niet op niveau draaien, of om zich meer op de zakelijke markt te gaan concentreren in plaats van op de particuliere markt. Eén van de bedrijven overweegt een vertrek uit Nederland.

Overheidsmaatregelen die isolatiebedrijven zouden helpen

De isolatiebedrijven geven aan dat zij dringend behoefte hebben aan helderheid, uitvoerbaarheid en voorspelbaarheid van beleid. Wat betreft het thema spouwmuurisolatie en vleermuizen vinden ze het belangrijk dat bewezen methodes, zoals eDNA onderzoek, sneller en praktischer worden erkend en toegepast. Uniform beleid is nodig, in plaats van de huidige (grote) verschillen per provincie. Ze vragen ook om het goedkeuren van de natuurvriendelijk isoleren-methode, na een positieve eDNA-uitslag. Dit voorkomt onnodige vertragingen en kosten en draagt bij aan het opstarten van isolatiewerkzaamheden in de bestaande bouw.

Ze vragen daarnaast om het voortzetten van subsidies, inclusief een makkelijkere methode om deze aan te vragen door het gecertificeerde bedrijf.

Duidelijke en toegankelijke communicatie richting woningeigenaren is eveneens cruciaal. Huiseigenaren moeten weten welke stappen ze moeten zetten, welke verplichtingen gelden, en van welke ondersteuning en subsidies ze gebruik kunnen maken.

Enkele bedrijven geven aan hinder te ondervinden van concurrerende bedrijven die zich niet houden aan de natuurrichtlijnen bij het isoleren. Zij suggereren dat er alleen ISDE- subsidie zou moeten worden toegekend als de werkzaamheden door een erkend isolatiebedrijf worden uitgevoerd.

Aanbevelingen NVDE en VENIN Isolerend Nederland

De Nederlandse isolatiemarkt is de afgelopen jaren sterk teruggevallen. Door onzeker en versnipperd beleid, vertraagde besluitvorming en onduidelijke uitvoeringsregels zijn investeringen uitgesteld en projecten stilgevallen. Veel isolatiebedrijven zijn hierdoor gedwongen hun werkzaamheden te verbreden of af te schalen, met verlies van vakmensen en capaciteit als direct gevolg. Dit vormt een reëel risico voor het tempo en de schaal waarop Nederland woningen en utiliteitsgebouwen kan verduurzamen.

De NVDE en VENIN Isolerend Nederland roepen de Rijksoverheid op om gericht en voortvarend maatregelen te nemen om de continuïteit van de isolatiesector te borgen. Een sterke en stabiele isolatiesector is randvoorwaardelijk voor het structureel verlagen van de energierekening van huishoudens en bedrijven, het terugdringen van energiearmoede, het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele importen en het realiseren van de nationale klimaat en energiedoelen.

Wij pleiten voor de snelle invoering en handhaving van een consistent, landelijk en uitvoerbaar beleidskader, waarin de volgende elementen centraal staan:

- **Voortzetting en borging van subsidies voor isolatiemaatregelen**, met eenvoudigere subsidieprocedures, duidelijke meerjarige perspectieven en heldere communicatie richting woningeigenaren. Wispelturig beleid ondermijnt het vertrouwen van zowel woningeigenaren als uitvoerende bedrijven en leidt tot stilvallende vraag.
- **Eenduidige en uitvoerbare natuurbeschermingsregels** die landelijke helderheid bieden over onderzoeksplichten, mitigerende maatregelen en toegestane werkwijzen. Regelgeving moet bescherming van biodiversiteit combineren met praktische uitvoerbaarheid, zodat uitvoerende bedrijven jaarrond de eDNA-methode kunnen toepassen en vervolgens de woning kunnen isoleren. Er is spoedig duidelijkheid en overeenstemming nodig over hoe huizen vergunningsvrij kunnen worden geïsoleerd als er vleermuisssporen zijn gevonden. Daarvoor moet snel een uitvoerbare werkwijze worden vastgelegd in een landelijke gedragscode, die door alle provincies wordt overgenomen. De huidige praktijk waarin er per provincie een andere werkwijze vereist is, moet stoppen.
- **Uniformiteit in regelgeving en handhaving** zodat bedrijven niet worden geconfronteerd met uiteenlopende interpretaties en aanvullende eisen per provincie of gemeente. Dit verlaagt uitvoeringskosten, versnelt projecten en voorkomt juridische onzekerheid.
- **Erkenning en benutting van bestaande gecertificeerde kwaliteitssystemen** binnen de sector, zodat vakbekwaamheid, zorgvuldige uitvoering en naleving van regels aantoonbaar zijn en onnodige stapeling van controles wordt voorkomen.
- **Langjarige beleidszekerheid** waarmee bedrijven kunnen blijven investeren in personeel, opleiding, innovatie en nieuwe technieken die bijdragen aan een gezonder binnenklimaat en hogere energieprestaties van gebouwen.

Zonder deze maatregelen dreigt verdere verschraling van de isolatieketen, terwijl juist nu maximale uitvoeringskracht nodig is. Door te kiezen voor duidelijk, stabiel en landelijk beleid kan de overheid de isolatiesector in staat stellen haar cruciale rol te blijven vervullen in de energietransitie en tegelijkertijd economische groei en werkgelegenheid in het MKB te versterken.

Citaten van isolatiebedrijven:

- 'Het isoleren van particuliere woningen gaat zo goed als onmogelijk worden.'
- 'Zakelijke projecten lopen goed door. Particulieren worden enorm geremd door onduidelijkheid over het 'natuurvrij maken.'
- 'Tot enkele jaren geleden deden wij 50% zakelijke en 50% particuliere markt. De afgelopen jaren is dit veranderd naar 80% zakelijk en 20% particulier.'
- 'De ene provincie weigert nu 'natuurvriendelijk isoleren'; de ander verplicht het juist. Onduidelijkheid is dodelijk voor de markt. De overheid toont zich stuurloos en incompetent.'
- 'Steeds meer gemeenten of provincies komen met hun eigen aanmeldmethodiek voor de natuurvriendelijke isoleren-methode. Dit is niet meer werkbaar. Zo moet je in een bepaalde gemeente vier weken vooraf al aangeven wanneer je gaat isoleren en vleermuis vrijmaken.'
- 'Klanten kunnen niet kiezen op welke wijze er geïsoleerd wordt, doordat er beperkingen gelden hiervoor bij de duurzaamheidsloketten van gemeentes.'
- 'Er zit veel frustratie bij het bedrijfsleven richting provincies. Als je ziet dat een markt het zo moeilijk heeft, en je gaat alsnog bewust op alle slakken zout leggen, dan dien je het landsbelang niet. Temeer als je beseft dat het uiteindelijk om Europese wetgeving draait, en isolatiebedrijven in Duitsland en België geen restricties kennen. Daar bekijkt men nuchter wat belangrijk(er) is om doelen voor klimaat en natuur te bereiken, en neemt het aantal spouwmuurisolaties toe. Het bedrijfsleven heeft voor eigen rekening eDNA detectie ontwikkeld om fauna te beschermen. Waarom stellen de provincies zich niet wat flexibeler op?'
- 'Ik heb grote zorgen over de toekomst van mijn bedrijf. Ik overweeg een vertrek uit Nederland.'

Onderzoeksmethodiek

De NVDE heeft haar inventarisatie uitgevoerd in september en oktober 2025. De bevraagde bedrijven zijn actief in verschillende segmenten van de isolatiesector. In de inventarisatie is gevraagd naar de vraagontwikkeling per maatregel, verschillen tussen particuliere en zakelijke projecten, de impact van beleidswijzigingen, ervaren belemmeringen in het uitvoeren van werkzaamheden en de gevolgen voor personeelsplanning en toekomstverwachtingen. De resultaten geven een representatief beeld van de actuele situatie in de isolatiesector. De inventarisatie is ingevuld door zestien bedrijven. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij meer dan de helft van alle gecertificeerde bedrijven in de Nederlandse isolatiemarkt, qua omvang/m².

ISDE-subsidies voor isolatie stijgen; gedifferentieerd beeld in de isolatiemarkt

Recente cijfers van de RVO laten zien dat het totaal aantal ISDE-subsidies stijgt. Het is echter belangrijk om te benadrukken waar die groei vandaan komt: voornamelijk van isolerend glas, triple glas maar ook HR++. De markt laat een sterk gedifferentieerd beeld zien: de spouwmuurisolatie die onder zware druk staat en de vraag naar isolerend glas die blijft groeien. De stijging in het aantal subsidievragen weerspiegelt dus niet de vraag in alle isolatiesegmenten. Dit verklaart ook waarom er nog weinig isolatiebedrijven omvallen, ze diversifiëren in hun diensten.

eDNA & NVI

Sinds maart 2025 is de maatregel eDNA van kracht. Met deze methode kunnen isolatiebedrijven aantonen of er vleermuizen in de spouwmuren aanwezig zijn. Een isolatiebedrijf gaat dan met een spons in holtes of in de spouwmuur van een woning, waarna in een laboratorium getest wordt of er DNA van vleermuizen aanwezig is. Sinds 21 juli 2025 is deze maatregel aangepast. Dat betekent dat als de uitslag aangeeft dat er mogelijk vleermuizen in de spouwmuur aanwezig zijn, Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) niet meer mag worden toegepast. De woningeigenaar moet een omgevingsvergunning aanvragen en in de meeste gevallen aanvullend ecologisch onderzoek laten doen.

Lagere energierekening en meer comfort

De belangrijkste redenen om te isoleren voor woningbezitters is om te besparen op de energierekening en comfortverbetering, blijkt uit onderzoek van het SCP. Woningisolatie is een belangrijk middel om energiearmoede tegen te gaan, doordat het een betaalbare energierekening oplevert. Daarnaast is spouwmuurisolatie vaak de eerste stap in de verduurzaming van de woning. Het is een relatief betaalbare maatregel met direct effect op de energierekening. En daarmee een maatregel die bewoners positief naar verduurzaming laten kijken.

NVDE

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gas en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.

VENIN Isolerend Nederland

VENIN is de branchevereniging van erkende isolatiebedrijven in Nederland. Een vereniging van leveranciers, certificerende instellingen en uitvoerende bedrijven die dagelijks werkzaam zijn in de isolatiesector.